

กักกัน คือการควบคุมผู้กระทำความผิดติดนิสัยไว้ภายในเขตกำหนด เพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อตัดนิสัย และเพื่อฝึกอาชีพ (มาตรา 40) กล่าวคือ การใช้วิธีที่เรียกว่ากักกันนี้ จะต้องไขแก่ผู้กระทำความผิดติดนิสัย ซึ่งจะได้ศึกษาต่อไปในบทบัญญัติของมาตรา 41 ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้ว หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 6 เดือนมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองครั้งในความผิดดังต่อไปนี้ คือ

(1) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 209 ถึงมาตรา 216

(2) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 217 ถึงมาตรา 224

(3) ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ตามที่พระราชบัญญัติไว้ในมาตรา 240 ถึงมาตรา 246

(4) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 276 ถึงมาตรา 286

(5) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 288 ถึงมาตรา 290 มาตรา 292 ถึง 294

(6) ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา

49 ดูพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๑๐.

295 ถึงมาตรา 299

(7) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา

309 ถึงมาตรา 320

(8) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา

334 ถึงมาตรา 340 มาตรา 354 และมาตรา 357

และภายในเวลา 10 ปีนับแต่วันที่ผู้นั้นได้พ้นจากการ
กักกัน หรือพ้นโทษแล้วแต่กรณี ผู้นั้นได้กระทำความผิดอย่างหนึ่ง
อย่างใดในบรรดาที่ระบุไว้ข้างนี้อีกจนศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า
6 เดือน สำหรับการกระทำความผิดนั้น ศาลอาจถือว่าผู้นั้น
กระทำความผิดติดนิสัย และจะพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเวลาไม่น้อย
กว่าสามปี แต่ไม่เกินสิบปีก็ได้

ความผิดซึ่งผู้กระทำได้กระทำในขณะที่มีอายุยังไม่เกิน
สิบเจ็ดปีนั้น มิให้ถือเป็นความผิดที่จะนำมาพิจารณาพิพากษาตาม
มาตรานี้

หลักเกณฑ์ที่จะกักกันตามมาตรานี้ได้จึงเป็นดังนี้ คือ

1. เคยถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้ว หรือเคยถูก
ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนมาแล้ว ไม่น้อย
กว่าสองครั้งในความผิด ดังระบุไว้ใน (1) ถึง (8) ในข้อนี้ข้อ
ที่นำพิจารณาก็คือ เมื่อเคยถูกกักกันมาแล้วนั้นไม่ต้องคำนึงว่ากักกัน
มาแล้วกี่ครั้ง และการที่ถูกกักกันมาแล้วนั้นก็ยอมชี้ให้เห็นว่า เป็นผู้
กระทำความผิดติดนิสัยอยู่แล้ว ส่วนการที่เคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษ
จำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนมาแล้วสองครั้งนั้น ต้องเป็นกรณีที่เกิดจาก
การกระทำความผิดและถูกลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในข้อ (1) ถึง (8)

ข้อใดข้อหนึ่งก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นข้อเดียวกัน

ส่วนคำว่า ถูกพิพากษาโทษจำคุกนั้นย่อมต่างจากคำว่า เคยได้รับโทษจำคุก กล่าวคือเพียงแต่ถูกพิพากษาโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนแม้รับโทษจริง ไม่ถึงหกเดือนเพราะได้รับอภัยโทษ หรือล่วงเลยการลงโทษก็ถือว่าต้องคำพิพากษาโทษโทษจำคุกแล้ว ข้อสำคัญมีอยู่เพียงว่าคำพิพากษาโทษโทษจำคุกนั้นต้องเป็นการลงโทษตามมาตราที่ระบุไว้เท่านั้น หากศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานบุกรุกและพยายามลักทรัพย์ แต่โทษฐานบุกรุกซึ่งเป็นบทหนักมาตราเดียว (บุกรุกมิได้บัญญัติไว้ใน (1) ถึง (8) จะถือว่าเป็นการลงโทษฐานพยายามลักทรัพย์ควบไปด้วยไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 646/2506) แต่ถ้าพยายามกระทำความผิดในมาตราที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (8) แล้ว ก็ย่อมหมายความว่า เป็นความผิดตามเกณฑ์ เพราะพยายามกระทำความผิดตามมาตรา 80 เป็นความผิดแล้ว เพียงแต่ต้องระวางโทษต่ำกว่าความผิดสำเร็จเท่านั้น (คำพิพากษาฎีกาที่ 1475/2508)

2. ภายในสิบปีนับแต่วันที่พ้นโทษการกักกันหรือพ้นโทษได้กระทำความผิดตาม (1) ถึง (8) ขึ้นอีก การพ้นจากการกักกันหรือการพ้นโทษนั้น ไม่ว่าจะเป็นการพ้นโทษโดยได้รับอภัยโทษหรือการล่วงเลยการลงโทษก็ตามย่อมอยู่ในเกณฑ์ เว้นแต่กรณีที่ได้รับนิรโทษกรรม หรือการล้างมลทินซึ่งถือว่าไม่เคยได้กระทำความผิดและรับโทษมาก่อน ก็ย่อมไม่ถือว่าเข้าเกณฑ์ตามมาตรานี้ได้

การกักกันตามมาตรานี้ จะเห็นได้ว่ามีการกระทำผิดอย่างน้อย 3 ครั้งคือ ครั้งแรกและครั้งที่สองนั้นจะเป็นการ

กระทำผิดตามมาตรา 41 ข้อ (1) ถึง (8) ข้อใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นข้อเดียวกัน และศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษจำคุกครั้งละไม่น้อยหกเดือน การกระทำผิดครั้งแรกกับครั้งที่สองจะห่างกันแค่ไหน เว้นระยะนานเท่าใดไม่เป็นข้อสำคัญ เราพิจารณาจากการกระทำอีกครั้งหนึ่งคือ ครั้งที่สามว่ากระทำภายในสิบปี นับแต่ได้พ้นจากการรับโทษจำคุกหรือไม่ แม้ครั้งที่สามนี้จะห่างจากครั้งแรกที่ปึกตามก็เข้าเกณฑ์กักกันตามมาตรานี้ได้

3. คำพิพากษาในการกระทำผิดครั้งสุดท้ายโดยให้จำคุกมีกำหนดไม่น้อยกว่าหกเดือน กล่าวคือ ความผิดที่ได้กระทำลงครั้งที่สามนี้ เป็นความผิดตามข้อ (1) ถึง (8) ไม่ว่าจะเข้าข้อห้ามมาตรา กหรือไม่ก็ตาม ถ้าศาลจะลงโทษคดีหลังนี้โดยมีโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน แล้วก็อยู่ในเกณฑ์ที่ศาลถือว่าเป็นผู้กระทำผิดติดนิสัย และจะพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามปี แต่ไม่เกินสิบปีได้

การกักกันนี้จะเห็นได้ว่าเป็นกรณีที่กระทำภายหลังจากการรับโทษ ดังนั้นในคดีที่ศาลพิพากษาให้จำคุกจำเลยตลอดชีวิตนั้น เป็นกรณีที่ไม้อาจพิพากษาให้กักกันได้อยู่ในตัว

4. ความผิดซึ่งผู้กระทำได้กระทำในขณะที่อายุไม่เกิน 17 ปี ไม่นำมาใช้ในการพิจารณากักกัน ความในข้อนี้ต้องดูข้อเท็จจริงว่า ขณะกระทำความผิดนั้น ผู้กระทำมีความผิดอายุเกิน 17 ปี แล้วหรือไม่ ไม่ใช่ในขณะที่ฟ้องหรือในขณะที่พิจารณาคดี ถ้าในขณะที่กระทำความผิด ผู้กระทำมีอายุไม่เกิน 17 ปีแล้วข้อมกักกันไม่ได้

การคำนวณระยะเวลากักกัน

ในการคำนวณระยะเวลากักกัน ให้นับวันที่ศาลพิพากษา เริ่มเป็นวันกักกัน แต่ตราบที่มีโทษจำคุกหรือกักขังที่ผู้ต้องกักกันนั้น จะต้องรับอยู่ที่โทษจำคุกหรือกักขัง เสียก่อน และให้นับวันถัดจากวันที่พ้นโทษจำคุก หรือพ้นจากกักขัง เป็นวันเริ่มกักกัน

ระยะเวลากักกัน และการปล่อยตัวผู้กักกัน ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 21 มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 42)

ตามมาตรา 42 นี้ เป็นวิธีการคำนวณระยะเวลากักกันว่าจะเริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใด เพื่อสะดวกในการคำนวณ และป้องกันการผิดพลาดในการปฏิบัติ ส่วนในวรรคท้ายของมาตรานี้ที่ให้นำมาตรา 21 มาบังคับใช้นั้น หมายถึงว่า การกักกันให้หนึ่งวันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงชั่วโมง ถ้าระยะเวลาเป็นเดือนก็นับ 30 วัน เป็นหนึ่งเดือน ถ้านับเป็นปีให้คำนวณตามปฏิทินในราชการ และเมื่อครบกำหนดกักกันในวันใดก็ให้ปล่อยตัวผู้ถูกกักกันในวันรุ่งขึ้นนั่นเอง

อำนาจในการฟ้องขอให้กักกัน

การฟ้องขอให้กักกัน เป็นอำนาจของพนักงานอัยการโดยเฉพาะ และจะขอรวมกันไปในห้องคดีอันเป็นมูลให้เกิดอำนาจฟ้องขอให้กักกันหรือจะฟ้องภายหลังก็ได้ (มาตรา 43)

การฟ้องขอให้กักกันนี้เป็นอำนาจโดยเฉพาะของพนักงานอัยการ กล่าวคือ อัยการเท่านั้นที่จะฟ้องได้ ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาเอง ย่อมฟ้องขอให้กักกันไม่ได้

การฟ้องขอให้กักกันดังกล่าวนี้ จะต้องฟ้องยังศาลซึ่งมีอำนาจ เพราะการฟ้องศาลที่ไม่มีอำนาจ เช่น ฟ้องขอให้กักกันที่ศาลทหารดังนี้ ศาลทหารย่อมยกคำฟ้อง เสียแต่ก็หาตัดสิทธิอัยการที่จะฟ้องขอให้กักกันยังศาลที่มีอำนาจไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1083/2507)

การฟ้องขอให้กักกันนี้ อาจฟ้องได้เป็น 2 ตอน ๆ ใด ตอนหนึ่งเท่านั้น คือ

1. ฟ้องหรือขอไป กับฟ้องที่เป็นมูล ให้เกิดอำนาจฟ้องขอให้กักกัน กล่าวคือ เมื่อฟ้องคดีที่กระทำผิดครั้งที่สาม (เป็นอย่างน้อย) นั้น ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าถ้าศาลจะพิพากษาคดีนั้นโดยโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน และต้องตามเงื่อนไขอื่นดังบัญญัติไว้ในมาตรา 41 นั้นแล้ว อัยการก็จะให้กักกันไปในห้องคดีนั้นได้เสียทีเดียว
2. ฟ้องภายหลัง หมายความว่า ฟ้องภายหลังจากที่ฟ้องคดีที่เป็นมูล เหตุให้กักกัน แต่ทั้งนี้ต้องสำนึกไว้ด้วยว่า การฟ้องภายหลัง เช่นนี้ พนักงานอัยการต้องฟ้องภายในหกเดือน เพราะมาตรา 97 บัญญัติว่า ในการฟ้องขอให้กักกัน ถ้าจะฟ้องภายหลังการฟ้องคดีอันเป็นมูลให้เกิดอำนาจฟ้องขอให้กักกัน ต้องฟ้องภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันฟ้องคดีนั้น มิฉะนั้นเป็นอันขาดอายุความ